

B

Opettajasta valmentajaksi

Benchmarking Seinäjoen amk, ProAkatemia ja KAMK

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy

Kajaani University of Applied Sciences

Opettajasta valmentajaksi

Benchmarking Seinäjoen amk, ProAkademia ja KAMK

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 73 /2017

Raportteja ja selvityksiä B 73 / 2017

Kirjoittajat:
Heikkinen Eija
Itkonen Heli

Valokuvat:
Karhu Anne

Taitto:
Klimenko Päivi

Yhteystiedot:
Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 240, 87101 Kajaani
Puh. 044 7157042
Sähköposti: amkkirjasto@kamk.fi
<http://www.kamk.fi>

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 73 / 2017

ISBN-numero on 978-952-7219-10-2
ISSN-numero on 1458-915X.

Sisällys

1	Benchmarkingin tausta	1
2	Suunnittelu.....	2
2.1	Seinäjoen ammattikorkeakoulun pedagogisia malleja	2
2.1.1	SeAMK FramiPro.....	2
2.1.2	SeAMK Projektipaja (virallinen tavaramerkki)	3
2.1.3	Virtuaaliyritystoiminta	3
2.1.4	Kumppaniyritystoiminta.....	4
2.2	ProAkademiat (TAMK).....	5
2.2.1	Hakeminen ProAkademioihin	5
2.2.2	Liiketalouden opintojen rakenne ja toiminnan arvo:.....	6
2.2.3	Toiminnalliset puitteet:	7
2.3	Benchmarking-ryhmä.....	8
3	Nykytilan kuvaaminen ja analysointi.....	9
4	Tiedon kerääminen	15
5	Tiedon analysointi	23
6	Tulosten hyödyntäminen	25
7	Prosessin arviointi.....	29

1 Benchmarkingin tausta

Kajaanin ammattikorkeakoulun strategian mukaisesti KAMK haluaa olla Suomen älykkäin korkeakoulu vuoteen 2024 mennessä. Tämä uudistettu strategia on jatkoa edelliselle Tekevin amk-strategialle. Kummassakin strategiassa on pedagogiikan keskiössä tekemällä oppiminen käytännönläheisissä oppimisympäristöissä. Tämä on haastanut myös opettajat uudistamaan omaan työtään.

Syksyllä 2016 Opettajasta valmentajaksi -koulutukseen osallistuneet opettajat kokivat ProAkatemian toimintatavassa sellaisia pedagogisia ratkaisuja, jotka olisivat selkeä jatkokumo KAMKin opetuksen kehittämiseksi. KAMKissa on jo monia opetuksellisia ratkaisuja, jotka edistävät tekemällä oppimista ja työelämäyhteistyötä sekä poikkialaista yhteistyötä. Kuitenkin on seuraavan tason saavuttamiseksi jatkettava uusien toimintatapojen luomista. Päätettiin toteuttaa poikkialaisen ryhmän kanssa benchmarking sekä Tampereen ProAkatemiaan että Seinäjoelle, jossa on myös innovatiivisia malleja työelämäyhteistyölle sekä yrittäjyyden edistämiseksi.

Benchmarkingmatkan tavoitteena oli saada esimerkkejä ja hyviä käytänteitä KAMKin opetuksen kehittämiseksi. Tällä tavoitellaan tulosten ja laadun paranemista ainakin seuraavilla osa-alueilla:

- Paremmat työelämävalmiudet opiskelijoille
- Opiskelijatiimit on saatava ottamaan enemmän vastuuta omasta oppimisestaan
- Mittaritulokset kehittyvät myönteisesti
- KAMKin vetovoima houkuttelevimpien koulutusten tasolle
- Opettajille uutta motivaatiota ja haastetta työhön.

2 Suunnittelu

Benchmarkingin kohteiksi valittiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun FramiPro, projektipaja, kumppanuusyrittötoiminta ja koulutusvienti sekä Tampereen ammattikorkeakoulun ProAkademia. Näihin päädyttiin, koska niissä on toimivia, laadukkaita ratkaisuja valmentajamaisesta opettajuudesta ja tehokkaasta työelämäyhteistyöstä ja yrittäjyyden koulutuksesta.

Benchmarking toteutettiin vierailuna Seinäjoen AMKiin ja ProAkademiaan 29. - 31.1.2017.

Ennen vierailua kummankin ammattikorkeakoulun toimintaan perehdyttiin nettisivujen avulla. Matkalle valittu ryhmä kokoontui kaksi kertaa ennen matkaa suunnittelemaan ja valmistautumaan tehtävään. Näin haluttiin varmistaa se, että vierailun anti olisi mahdollisimman hyödyllinen kaikkia osaamisalueita ajatellen. Tässä luvussa kaksi olevat analyysit perustuvat nettisivuihin www.seamk.fi, www.tamk.fi ja www.proakatemia.fi.

2.1 Seinäjoen ammattikorkeakoulun pedagogisia malleja

2.1.1 SeAMK FramiPro

FramiPro on SeAMKin uusi yhteinen, työelämälähtöinen oppimisympäristö. Se sopii opiskelijalle, joka haluaa vaikuttaa oppimiseen aktiivisesti ja ottaa vastuuta omasta ja tiimin työn tuloksista. Oppiminen tapahtuu työelämän ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeiden kanssa toteutettavissa vaihtelevan laajuisissa ja sisältöisissä projekteissa. Opiskelijat työskentelevät elinkeinoelämän eri ammattiryhmien kanssa tasavertaisina kollegoina ja pääsevät välittömästi soveltamaan tietoja ja osaamista käytäntöön projektin suunnitteluvaiheesta alkaen.

Opintojen aikana oma ammatti-identiteetti ja osaaminen konkretisoituvat ja opiskelija saa uusia näkökulmia eri aloilta. Opintojen aikana kertyy myös projektinhallintaosaamista ja käytännön kokemusta kehittämistyöstä. Opintojen aikana muodostuu monipuoliset kontaktit eri alojen työpaikkoihin. Myös yrittäjyys voi olla vaihtoehto.

FramiProssa opiskelijat voivat suorittaa 15-30 opintopisteen laajuiset opinnot yhden lukukauden aikana. Opiskelijoilla on HOPS ja he ovat pääsääntöisesti vapaana muusta kontaktiopetuksesta. Työskentely on intensiivistä, yrittäjämäistä, työelämälähtöistä ja kokopäiväistä. FramiProssa on yhteisiä opintoja ja projekteja, joista kertyy yhteensä 30 op.

FramiProhon on oma erillinen hakumenettely. Opiskelijavalinta ja FramiProhon myönnetty opiskeluoikeus on voimassa aina seuraavalla alkavalla lukukaudella.

2.1.2 SeAMK Projektipaja (virallinen tavaramerkki)

Projektipaja on tekniikan yksikön koulutuskonsepti, joka on käytännönläheinen ja aktiivinen projektioppimismalli. Siinä opiskelijat kehittävät teknistä osaamistaan ja projektitaitojaan ratkaisemalla yritysten tuotekehitys- ja tuotannonkehitysprojekteja opettajan ja yrityksen edustajan ohjauksessa. SeAMK Projektipajan tavoitteena on myös lisätä opettajien välistä, opettajien ja yritysten yhteistyötä, lisätä opiskelijoiden työelämän pelisääntöjen tuntemusta, vähentää opintojen keskeyttämistä, parantaa insinöörikoulutuksen ja yritysten imagoa ja vetovoimaa sekä osaltaan tukea ja lisätä opiskelijoiden ja opettajien kansainvälistymistä.

Projektipajakonsepti on kehitetty vuosina 2007-2009 Teknologiateollisuuden 100-vuotis-säätiön tuella teknologiateollisuutta palvelevan yritysälhtöisen insinöörikoulutuksen tarpeisiin.

Projektipajaan on lukuvuosittain osallistunut keskimäärin 120 opiskelijaa ja he ovat toteuttaneet 30 projektia 20 yritykselle. Opintopisteitä on kertynyt opiskelijoille 450/vuosi.

2.1.3 Virtuaaliyritystoiminta

Liiketalouden yksikössä kaikki ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat osallistuvat Virtuaaliyritystoimintaan vuoden ajan. Kaikki tapahtuu virtuaalisesti, tavara ja raha eivät vaihda omistajaa. Tavoitteena saada kokonaiskuva yrityksen toiminnasta ja peilata perusopin-toja käytäntöön.

2.1.4 Kumppaniyrittöstoiminta

SeAMKilla on 14 nimettyä kumppaniyrittöstyä, joiden kanssa pyritään pitkäkestoiseen yhteistyöhön. Kullekin kumppaniyrittöstyelle on nimetty vastuupettaja, joka pitää yhteyttä säännöllisesti yritykseen. Kumppaniyrittöstyiden edustajat kutsutaan kaksi kertaa vuodessa korkeakoululle yhteiseen seminaariin.

Kumppaniyrittöstoiminnan edut yritykselle: Yritykselle tehdään konkreettisia projekteja (asiakastytyvääisyytutkimuksia, markkinointiviestinnän suunnittelua ja toteutusta, vieraskielisen materiaalin tuottamista, logistiikan kehittämisprojekteja). Kumppaniyrittösty voi yhdessä opiskelijoiden kanssa suunnitella ja toteuttaa oman liiketoiminnan tarpeista nousevia kehittämisprojekteja ja siten saada uusia näkökulmia ja mahdollisuuksia kehittämiseen. Antaa yrityksille mahdollisuuden valmentaa opiskelijoista osaavia työntekijöitä tulevaisuuden tarpeisiin.

Kumppaniyrittöstyeltä odotetaan ajankäyttöä yhteistyöhön, taustatiedon ja materiaalin antamista opiskelijoiden harjoitustöitä varten. Tavoitteena on myös, että yrityksen edustajat kommentoivat koulutukseen liittyviä asioita, toimivat opiskelijoiden ja opettajien kanssa, nimeävät yhteyshenkilön, sitoutuvat vähintään vuodeksi kerrallaan, osallistuvat seminaareihin max 2/lukuvuosi ja halukkuutta oman toiminnan kehittämiseen, kiinnostusta oppimiseen sekä tulevaisuuden osaajien valmentamiseen.

Faktat:

Visio: Kansainvälinen, yrittäjähenkkinen SeAMK – paras korkeakoulu opiskelijalle

Noin 5000 opiskelijaa, 700-800 tutkintoa/vuosi, noin 380 työntekijää

TKI-rahoitus noin 5 milj. €/vuosi

Painoalat: 1. Ruokaratkaisut, 2. Älykkäät ja energiatehokkaat järjestelmät 3: Hyvinvointi ja luovuus ja 4. Yrittäjyys ja kasvu (yhteinen painoala kaikelle toiminnalle)

Koulutusalat: Kulttuuri-, Liiketalous-, Luonnonvara-, Ravitsemis-, Sosiaali- ja terveysala sekä Tekniikan ala

2.2 ProAkademia (TAMK)

Visio: ProAkademia on paras uuden tiedon ja osaamisen korkeakoulu 2020 lukua rakentaville yrittäjille.

ProAkademia on TAMKin yrittäjyyden koulutusyksikkö, joka on perustettu 1999. ProAkademiasa opiskelee tradenomi- (liiketalous ja tietojenkäsittely), restonomi-, sosionomi- ja fysioterapeuttiopiskelijoita. ProAkademiasa on mahdollista suorittaa sekä perustutkintoja että ylempiä amk-tutkintoja. Tradenomeista noin 40% jatkaa yrittäjänä, muut työllistyvät yrityksiin tai jatkavat opintoja. Vuonna 2015 tiimien liikevaihto oli noin 600.000€. ProAkademiasa on valmistunut 26 tiimiä ja valmistuneista toimii noin 350 aktiivisina alumneina.

Sisäänotto on 70 opiskelijaa (liiketalouteen 40 ja muilta aloilta 20-30), kokonaismäärä akademiasa on noin 200 opiskelijaa ja 13 tiimivalmentajaa

2.2.1 Hakeminen ProAkademiasa

Liiketalouden tutkintoon haku on omalla hakukoodilla.

Valintakriteerit: ennakkotehtävänä 2 min video +CV, valintakokeessa 15 min kirjoitelma ja 1 h:n ryhmähaastattelu.

He opiskelevat ensimmäisen vuoden (vuodesta 2017 ½ vuotta) TAMKin liiketalouden perusteita ja jatkavat sitten Proakademiasa. Muiden tutkintojen opiskelijat hakevat Proakademiasa ensimmäisen vuoden jälkeen suuntautumista valittaessa.

Hakukriteerit: 1. vuonna 60 op suoritettuna, avoin hakemus + CV, haastattelu

He yleensä suorittavat akademiaopintojen rinnalla 15 op vapaasti valittavia sekä 20 op oman alan ammattiopintoja. Fysioterapeuteilla ja sosionomeilla on oma sovellus ohjelmasta.

ProAkademia-opinnoissa ei ole työjärjestystä. Viikkoa rytmittävät tiimien yhteiset oppimistilanteet (pajaistunnot) kaksi kertaa viikossa á 4 h. Näissä opiskelijat pitävät alustuksia, joista keskustellaan. Opiskelijatiimit perustavat osuuskunnan, jolle tehdään oma visio. Opintojen alussa kukin tiimi kontaktoi 100 yritystä ja myy omaa osaamistaan projektien/toimeksiantojen saamiseksi. Opiskelija on itse vastuussa yritykselle tehtävästä työstä. Opettaja sparraa ja tukee, mutta ei mene opiskelijan ja yrittäjän väliin. Asiakas

antaa lopuksi palautteen. Opiskelijat osallistuvat lisäksi oman kiinnostuksensa mukaisiin seminaareihin.

Keskeiset yrittäjyyden kompetenssit, jotka savutetaan opinnoissa:

1. Kyky asettaa tavoitteita
2. Kyky rakentaa oma polku
3. Kyky kulkea oma matka

2.2.2 Liiketalouden opintojen rakenne ja toiminnan arvo:

1.vsk liiketalouden perusopintoja

2.vsk alkaen Tiimiyrittäjien oppimispolku

- Tiimiyrityksen käynnistäminen(½v) Luottamus
- Asiakasverkoston rakentaminen (½v) Rohkeus
- Kasvava yritystoiminta(½v) Teot
- Kannattava yritys (½v) Oppiminen
- Final camp (½v) Menestys

Opiskelijat tekevät myös yksilöllisiä valintoja (3-15 op esim. myynti, johtaminen, markkinointi). Harjoittelu tehdään projekteina. Opinnäytetyö tehdään kuten muissakin koulutuksissa.

Opintojen aikana opiskelijoiden on suoritettava 80 kirjapistettä. 1 op vastaa noin kolmea kirjapistettä. Kirjasta tehdään

- a) blogiteksti = 1 kirjapiste
- b) essee= 2 kirjapistettä
- c) soluessee (usean opiskelijan yhteinen essee) = 3 kirjapistettä

Tiimit vastaavat siitä, että kaikki suorittavat tarvittavat kirjapisteet sovitussa aikataulussa. Huomio: opiskelijat ovat oppineet valitsemaan kirjat niin, että ne hyödyttävät projektien tarpeita.

Opiskelijoiden on lisäksi osallistuttava erilaisiin seminaareihin (TAMKin, yliopiston, jonkun muun järjestämä tai esim. hyviä seminaareja Youtubesta kuten TedX-seminaarit).

Akatemiassa järjestetään myös yhteisiä tapahtumia kuten kuukausittainen tiimien yhteinen tapahtuma (esim. pajojen yö).

Jokainen opiskelija tekee oppimissopimuksen, joka käsitellään kehityskeskustelussa

Opinnoista ei tule arvosanaa vaan ne merkitään opintokorttiin merkinnällä S= Suoritettu. Jokainen opiskelija kerää oman portfolion, jonka avulla voi osoittaa osaamisensa. Opinnäyte arvioidaan asteikolla 1-5.

Valmentajat eivät anna opiskelijoille suoria vastauksia vaan sparraavat ja tukevat opiskelijoita kysymyksillä. Opettaja ei myöskään mene opiskelijan ja yrityksen väliin. Kun opiskelijat ovat myyneet oman työnsä, he ovat vastuussa työn tuloksesta. Asiakas antaa palutteen.

2.2.3 Toiminnalliset puitteet:

ProAkatemiassa toimii 13 päätoimista valmentajaa. Jokaisella on valmennettavana yksi tiimi. Kullakin valmentajalla on lisäksi runsaasti muita tehtäviä kuten hankkeita, myytäviä palveluita, Y-kampus.

ProAkatemialla on käytössään tiloja vähän yli 1000m². Tiloja voidaan vuokrata myös ulkopuolisille. Opiskelijatiimit maksavat tiloista ja talonmiespalveluista ProAkatemialle vuokraa noin 500€ / kk / tiimi. Tiloissa on iso yhteinen tila ("juhlasali") ja opettajien 2 työtilaa (useampi opettaja /huone), useita ryhmätiloja (mahtuu noin 20-30 henkeä) sekä tiimeillä avokonttori, jossa kullakin tiimillä oma piste, tietokonetila (noin 10 konetta), kahvio.

ProAkatemiassa on johtoryhmä, johon kuuluu johtajan ("rehtorin") lisäksi jokaisen tiimin projektipäällikkö (opiskelija).

Fakta: TAMK noin 10.000 opiskelijaa, henkilöstöä 730; 7 koulutusala: Kulttuuri-, Liiketalous, Luonnonvara, Matkailu-, Sosiaali- ja terveysala, Tekniikka, Humanistinen ala; 17 tutkintonimikettä, 15 YAMK-tutkintonimikettä. Tampere3 –hanke meneillään.

2.3 Benchmarking-ryhmä

Benchmarking-matka suunniteltiin osana InnovaPro-hanketta, jossa keskeisenä oli tiimiopettajuus, työelämäyhteistyö ja työn opinnollistaminen. Näin ollen ryhmään valittiin henkilöt opettajista, jotka ovat osallistuneet hankkeen toimintoihin. Koska InnovaPro-hanke kohdentui kaikkiin osaamisalueisiin, haluttiin benchmarking-matkalle osallistujia jokaiselta viidestä osaamisalueesta. Matkaan osallistui lisäksi muutama koulutustoiminnan avainhenkilö.

Innovapro: Mika Pietarinen, Anne Karhu, Anne Määttä, Päivi Auno, Leena Heikkinen, Heli Itkonen, Minna Hökkä, Sanna Leinonen. InnovaPro-hankkeessa toimineet opettajat ovat olleet aktiivisesti kehittämässä tiimiopettajuutta, työelämäyhteistyötä ja osallistuneet koulutuksiin. Osallistujia on jokaiselta koulutusosalta, jolloin varmistetaan, että toimintaa voidaan kehittää kaikissa koulutuksissa saatavien tulosten perusteella.

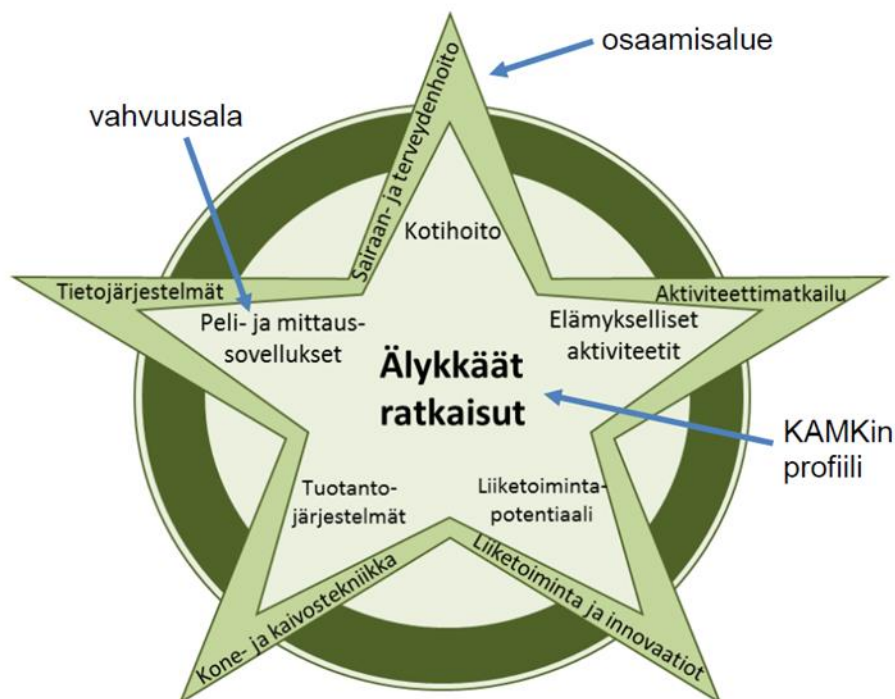
KAMK muut osallistujat: Eija Heikkinen, Hannele Siipola, Katri Takala ja Pasi Korhonen.

Eija Heikkinen on koulutustoiminnasta vastaava kehitysjohtaja. Hannele Siipola ja Katri Takala ovat koulutuspäälliköitä ja Pasi Korhonen vastaa oman alansa opetussuunnitelmatyöstä.

Ryhmän jäsenet osallistuivat matkan valmisteluihin ja perehtyivät kohteista kerättyyn lähtötietoon ennen matkaa. Valmistelukokoontumisessa sovittiin myös jokaiselle osallistujalle oma erityinen havainnointialue. Hankkeesta varattiin hankehenkilöille resurssia 24 h (valmistautuminen, vierailu, analysointi). Muilla kuin hankehenkilöillä matka kuuluu normaaleihin työtehtäviin. InnovaProhankkeen projektipäällikkö Heli Itkonen otti päävastuun BM-raportin koostamisesta. Kuvaaminen ja dokumentointi sovittiin 10.1.2017 valmistautumispalaverissa.

3 Nykytilan kuvaaminen ja analysointi

KAMKin strateginen tavoite on olla älykkäin korkeakoulu vuoteen 2024 mennessä. Kullakin KAMKin viidestä osaamisalueesta on profiilia tukeva vahvuusala. Näitä ovat elämykselliset aktiviteetit aktiviteettimatkailemalla, kotihoito sairaan- ja terveydenhoidossa, peli- ja mittaussovellukset tietojärjestelmät osaamisalueella, tuotantojärjestelmät kone- ja kaivostekniikassa ja liiketoimintapotentiaali liiketoiminta ja innovaatiot osaamisalueella. Näiden lisäksi toimintaa ohjaavat kaksi periaatetta: KAMK haluaa olla kansainvälisyyden ja digitalisaation todellinen hyödyntäjä ja opiskelijat ja osaaminen ovat keskiössä.

Kuva 1. KAMKin profiili ja osaamisalueiden vahvuusalat

Kaikissa koulutuksissa tavoitteena ovat persoonalliset opintopolut. Jokaiseen koulutukseen sisältyy opetussuunnitelmaan kirjattuna seuraavat yhteiset sisällöt: kansainvälisyyspolku (opintoja 30 op), yrittäjyyspolku (3 op - 30 op); älykkäät ratkaisut -polku (53 op - 83 op). Toteutuksissa pyritään toimimaan mahdollisimman laajasti poikkialaisesti. Hyviä käytänteitä ja toteutuksia jaetaan mm. säännöllisissä digi@coffee -tilaisuuksissa ja henkilöstöpalaverissa. KAMKissa toteutuvat poikkialaisesti NY Start Up -opinnot (10 op). Nämä opinnot kestävät yhden lukuvuoden. Jos opiskelijatiimi haluaa jatkaa vielä vuoden jälkeen oman yritystoimintansa kehittämistä, on se mahdollista tehdä opiskelijaosuuskunnassa

(Kajability ja Kajak Games). Tällöin yritystä ei tarvitse vielä virallisesti perustaa vaan se toimii osuuskunnan y-tunnuksen alla. Opiskelijatiimit osallistuvat myös Kajaanin Nuorkauppakamarin ja Kainuun Edun yhdessä koordinoimaan Social Friday -toimintaan. Social Friday on uusien ja myös kokeneempien yrittäjien kohtaamispaikka, jossa jaetaan kokemuksia ja kontakteja. Se on KAMKin opiskelijoille merkittävä verkostoitumisen mahdollisuus.

KAMKin pedagoginen ajattelu on kuvattu syksyllä 2016 uudistetussa pedagogisessa toimintamallissa – Älyllä ja ilolla osaajaksi. Opettajuuden ajatellaan painottuvan opiskelun eri vaiheissa eri tavoin: opintojen alkuvaiheissa ja perusopinnoissa opettajan rooli on enemmän perinteinen frontaaliopettaja. Opiskelijan edetessä opinnoissaan ja osaamisessaan korostuu enemmän opiskelijan oma aktiivisuus ja vastuunotto oppimisestaan. Opettaja on osa tiimiä tai sparraaja /valmentaja opiskelupolun loppuvaiheissa.

KAMKin pedagoginen nykytilanne osaamisalueittain on tiivistetysti seuraava:

Tietojärjestelmät:

- Tietojärjestelmät (TKÄS ja TINS) osaamisalueella on pelikehitys, älykkäät järjestelmät ja datacenter koulutusta.
- Koulutukseen kuuluu runsaasti projektiopintoja, joita opettajat ohjaavat (valmentavat)
- Projektiopintopaksoja on 4-7 kpl (20-45 op) koulutuksesta riippuen
- Kesäopintojen merkitys on myös kasvanut. Kesäopinnot opiskellaan projektiopintoina, jotka ovat vielä pakollisten päälle tulevia projekteja.
- Useiden opintopaksojen koulutus on käytännönläheistä ja opettajan rooli on jo nykyisin-kin ohjaaja/valmentaja
- Joitakin opintopaksoja mm. kielen opiskelu on integroitu ammattiaineisiin, jolloin kielen opettajan rooli muuttuu enemmän valmentajan rooliksi
- Avoimia moduuleja on tällä hetkellä datacenter OPS:ssa. Seuraavan OPS työn yhteydessä tullaan miettimään avoimien moduulien lukumäärän kasvattamista

- Avoimessa moduulissa opiskelija voi itse päättää, mihin hän opintonsa suuntaa. Opinnot voivat muodostua projekteista, seminaareista, verkkokursseista ja/tai kirjapisteiden suorittamisesta.

Aktiviteettimatka:

- Koulutukseen kuuluu projektiopintoja, joita opettajat ohjaavat (valmentavat) (suurimmat projektit Joulutori ja Lost in Kajaani -seikkailukisa)
- Projektit on sidottu/integroitu eri moduuleihin/opintojaksoihin. Erillisiä projektiopintoja ei enää ole
- Projekteissa opettajan rooli on jo nyt osittain valmentava.
- Osa projekteista tulee ulkopuolisilta toimeksiantajilta, osa koulun sisältä.
- Projekteja tehdään eri vuosikursseilla. 1. vuoden opiskelijat ovat ”työmuurahaisia” ja 2. - 3. vuotena opiskelijat ovat enemmän vastuussa suunnittelusta ja toteutuksesta.
- Projekteja tehdään pääasiassa liikunnanohjaajien kanssa.
- Projekteissa on mukana useita opettajia ohjaamassa oman osaamisalueensa/ - vahvuutensa mukaan
- Uudessa OPS:ssa jatketaan hyvin samalla tavalla; projektiopinnot ovat erillisinä moduuleissa; voidaan myös opinnollistaa.

Liiketoiminta ja innovaatiot:

- Opinnoissa on liiketalouden opintoja, suuntautumisesta joko markkinointi tai taloushallinto; monimuotokoulutuksessa johtaminen. Opiskelu on hyvin pitkälle tekeillä oppimista.
- 1. vsk:n keväällä opiskelijat ovat työelämäjaksolla 5 viikkoa, jossa oppimistehtävien kautta nivotaan perusopinnot kokonaisuudeksi
- 2.vsk:lla tehdään liiketoiminta- ja yrityksen kansainvälistymissuunnitelma (perusidea)

- Ammattiopinnoissa on opintojaksoihin integroituja projekteja sekä erillisiä projektiopinto-jaksoja
- Projektit tehdään pääsääntöisesti ulkopuolisille toimeksiantajille. Näissä korostuu opettajien aktiivisuus. Osa projekteista on poikkialaisia, kahden eri ryhmän tai kahden eri vuosikurssin opiskelijoiden projekteja. Opettajia voi olla ohjaajina useampia, yleensä kaksi. Tällöin opettajan rooli on lähinnä sparraaja ja prosessin edistäjä.
- Pakollisia ja valinnaisia opintoja on mahdollista opinnollistaa joustavasti.
- Opinnäyte on pääsääntöisesti toimeksiantona.
- Liiketalouden opettajia tukee ja ohjaa myös muiden alojen opiskelijoiden projekteja osana päivittäistä toimintaansa (ei resursoituna). Innovassa on lisäksi saatavilla joitakin projekteissa tarvittavia laitteita (iPadeja, sanelimia, nauhureita, kameeroita), joita opiskelijat lainaavat.
- Liiketalouden opettajat koordinoivat ja ohjaavat yhdessä muiden alojen opettajien/valmentajien kanssa Ny Start Up- opintoihin kuuluvia poikkialaisia tiimejä.

Sairaan- ja terveydenhoito:

- Kaikilla opiskelijoilla on substanssiopintojen lisäksi ensimmäisen lukuvuoden aikana projekti- ja liiketoimintaosaamisen perusteet opintojaksot.
- Opiskelijoilla on ammattiopintoihin integroitua TKI opintoja, esim. perhehoitotyön moduulissa 1 op, joista osa toteutuu hankkeissa, osa työelämän toimeksiantoina tai yhteistyötoimintana työelämän kanssa.
- Käytännön harjoitteluista opiskelijat voivat toteuttaa osan hankkeissa.
- OPS 2017 on lisätty projektiopintoja 5 lukukaudella, tuolloin opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua poikkialaisiin projekteihin, hankkeisiin tai toteuttaa työelämän toimeksiantoja.
- Osaamisalan opinnäytetyöt ovat 100 % toimeksiantotehtäviä.
- Opinnollistamisen prosessia on pilotoitu ja kuvattu sairaan- ja terveydenhoidon sekä SOTE Yamk-opiskelijoiden osalta.

Liikunta:

Kahden ensimmäisen lukuvuoden aikana substanssin lisäksi projekti- ja liiketoiminta-osaamisen perusteet, tapahtumatuotanto ja tuotteistaminen.

- Orientoiva harjoittelu: 4. lukukausi, 12 op ja syventävä harjoittelu 18 op viimeinen lukukausi
- Projektiointoja 5 op + 5 op
- Opinnäytetyöt 100% toimeksiantojen perusteella
- Opinnollistamisen mahdollisuus
- NY-opinnot mahdollista suorittaa kolmannen lukuvuoden aikana ja voi jatkaa osuuskunnassa
- Tiimiopettajuutta pyritään hyödyntämään
- Myötätuuli-oppimisympäristön kehittäminen (opiskelijoiden vastuun kasvattaminen, innovointi).

Tekniikka:

- Kone- ja kaivostekniikan osaamisalueen alla toteutetaan sekä konetekniikan että rakennus- ja yhdyskuntatekniikan insinöörikoulutusta.
- Koulutukseen kuuluu runsaasti projektiointoja, joiden ohjaamisen (valmentamisen) suorittavat opettajat.
- Projektiointojen määrä keskimäärin opiskelijaa kohti on noin 30 op.
- Projektitöiden aiheet ovat pääasiassa todellisia toimeksiantoja yrityksistä. Viime vuosina aiheita ja ongelmia on ollut ratkottavaksi enemmän, kuin opiskelijat ovat pystyneet niitä vastaanottamaan.
- Opiskelijat ovat itse aktiivisia aiheen hankinnassa, mutta yhteydenottoja yrityksiltä tulee myös suoraan henkilökunnalle.
- Useiden ammattiaineiden opetus on käytännönläheistä ja tekemällä oppimista.

- Muutamien aineiden kohdalla on kokeiltu syvempää yhteistyötä ja kokemukset ovat olleet positiivisia.
- Tiimiopettajuus on käytössä joissakin aineissa ja kokonaisuuksissa.
- Opinnollistamisen käytäntöjä testataan.
- Opinnäytetyöt lähes poikkeuksetta toimeksiantoja.

Vaikka osaamisalueilla on jo runsaasti erilaisia toimintatapoja ja uudet opetussuunnitelmat on rakennettu niin, että työelämäläheiset oppimistilanteet lisääntyvät, on tärkeää edelleen kehittää toimintaa. Tavoitteena on, että tulevaisuuden korkeakoulussa on opiskelijat ovat aktiivisia oppijoita.

4 Tiedon kerääminen

Benchmarking-ryhmä määritteli ennen matkaa kysymyksiä ja näkökulmia, joihin haluttiin saada vastauksia Seinäjoella ja Tampereella. Kullekin kysymysten aihealueelle nimettiin vastuuhenkilöt, jotka erityisesti varautuivat havainnoimaan ja raportoimaan ko. alueesta. Seuraavassa tiivistelmää havainnoista ja ajatuksia toiminnan kehittämiseksi havaintojen perusteella KAMKissa.

SeAMK: Tavoitteena oli keskustelussa tarkastella asetettuja tavoitteita ja tuloksia opiskelijan, opettajan, korkeakoulun ja työelämän näkökulmasta.

Etelä-Pohjanmaan toimintaympäristö on hyvin mikroyritysvaltainen ja maakunta ei ole kovin kansainvälinen. Kaikki toiminta oppilaitoksessa tähtää systemaattisesti alueen elinkeinoelämän (päätoimialojen) kehittämiseen. SeAMKin toiminta pohjautuu visioon, missioon ja arvoihin. FramiProssa tavoitteina on ollut avoin oppimisympäristö, yhdessä tekeminen ja oppiminen, työelämän ongelmien ratkominen kokeillen, tutkien ja uutta luoden.

Kuva 2. Vararehtori Elina Varamäen esitys 30.1.2017

Tekniikan alan projektipajatoiminnan kehittämiseksi sysäyksen antoivat toisaalta koulutuksen kehittäminen sekä toisaalta alueen yritysten imagon parantaminen.

Opiskelijoiden työllistyminen ja osaamisen syventäminen oikeissa työtilanteissa ja oikeiden ongelmien parissa projektipajassa parantaa oppimisen laatua ja osaamista. Tavoitteena on opiskelijan oppiminen oikeista malleista/aidoissa työtilanteissa ja samalla työelämän kehittäminen.

Aikaisemmin projektiaiheita tuli moninaisia väyliä pitkin. Toimintaa haluttiin järkevöittää ja päästä pitkäkestoiseen yhteistyöhön. Avainkumppanuuksien avulla on päästy syventämään yhteistyötä yritysten kanssa. Korkeakoulusta on avainkumppaneihin nimetty yhteyshenkilöt, jotka pitävät niihin suhteet kunnossa. Vuonna 2014 solmittiin 14 kumppanuussopimusta koko SeAMKin tasolla.

Opiskelijoiden kannalta oppimisympäristöt tuovat haasteellisia vaihtoehtoisia tapoja opiskella ja verkottua alueen yritysten kanssa. FramiPro-opiskelijaporukan henki tukee toimintaa, opiskelu koetaan hauskaksi. Aidot ja moniammatilliset projektit ovat positiivisia tekijöitä. Jokaiselle opiskelijalle tehdään HOPS, opintoja räätälöidään ja persoonallistetaan, mikä parantaa motivaatiota. FramiProhon pääseminen edellyttää, että pakolliset opinnot ovat suoritettuina. Projekteissa opiskelijat toimivat valmentajaopettajien tukemana ja sparraamana. Samalla opiskelijat oppivat hyvin projektinhallintataitoja ja toimimista projekteissa eri rooleissa. FramiPro-lukukauden aikana opiskelijat voivat keskittyä pääsääntöisesti näihin opintoihin.

Opiskelijat toteuttavat lukukauden aikana 5 projektia, joista kukin kestää 6 viikkoa. Jos projektit ovat laajempia, opiskelija on toteuttava kuitenkin vähintään kaksi projektia. FramiProhon valmentavana jaksona toimii 1. vuosikurssilla toteutettava innovaatioviikko, jonka SeAMK ostaa JAMKilta. Kun tähän osallistuvat kaikki 1. vsk:n opiskelijat, yhden yrityksen antamaa haastetta ratkoo yleensä noin 60 opiskelijaa 5 hengen tiimeissä. Tästä yritys saa merkittävää kehittämispotentiaalia! Valmentajaopettajia on viikon aikana mukana 25-30.

Kuva 3. SeAMK Projektipaja ®

Omaa yritysideaansa opiskelijat voivat vielä työstää yritystalli-konseptin mukaan. Tallipäällikkö toimii opiskelijoiden tukena jokaisessa yksikössä. Tallipäälliköllä on resurssia 100 h vuodessa tähän toimintaan. Yritystalli on virtuaalinen ympäristö, jossa tallipäällikkö ohjaa ja tukee opiskelijaa henkilökohtaisesti. Yritystallitoimintaa on SeAMKissa ollut jo vuodesta 2003.

SeAMK on vahvasti sitoutunut yrittäjyyden edistämiseen ja yhteistyöhön alueen muiden toimijoiden kanssa mahdollisimman laaja-alaisesti. SeAMKissa tehdään opiskelijoille yrittäjyysintientutkimus opintojen alussa ja lopussa ja vielä valmistumisen jälkeenkin. Korkeakoulun näkökulmasta FramiPro-toiminta on vielä varsin pientä ja vaikutuksia tuloksiin ei voida yksilöidä. Alun projektivaiheen jälkeen toimintaan on resursoituna kahdelle opettajalle 30 % työajasta projektisalkun hallintaan ja ohjaukseen. FramiPro-toiminnalle on nimetty omat tilat. Kehittämiskohteena FramiPro-toiminnan osalta on päästä kansainväliseen yhteistyöhön.

Opettajien työnkuva on erilaisten oppimisympäristöjen ja toimintatapojen myötä muuttunut. FramiPro-toiminnassa opettajat ovat lähinnä tiiminohjaajia ja oppimisympäristön kehittäjiä, ei niinkään substanssinsa osaajia. Haasteeksi on koettu opettajien sitoutuminen toimintaan. Tällä hetkellä FramiProhon on resursoitu kahdelle henkilölle 30 % työajasta.

KAMKin osalta SeAMKin vierailun perusteella on aiheellista kehitystyössä paneutua ainakin seuraaviin näkökulmiin:

Tekevä amk-opintojen loppumisen jälkeen (kevät 2017) on varmistettava uudistetuissa opetussuunnitelmissa edellytykset toteuttaa ammattiopintojen poikkialaisia projekteja. Tässä voisi edetä esim. kuvaamalla Business Projects-toimintamalli tarkemmin. Oppimisympäristöjen lisäksi on tarkasteltava myös mm. sähköisiä työkaluja (projektioppimisen työkalupakki, asiakirjamallit liikeviestintään).

Sidosryhmäyhteistyössä kehittämisen kohteita ovat eMentorointi - sekä alumnitoiminnan todellinen käyttöönotto. Social Friday -tapahtuma sopisi laajemminkin opiskelijoidemme ja uusien yritysten kohtaamispaikaksi. Yhteistyötä Kainuun Edun, Nuorkauppakamarin ja Kainuun yrittäjien kanssa tulee kehittää. Opiskelijaosuuskunnat Kajak Games ja Kajability voisivat olla enemmän näkyviä toimijoita KAMKissa.

Kuva 4. Lähdön tunnelmissa Seinäjoelta

ProAkademia: Vierailun tavoitteena oli havaintojen ja keskustelujen avulla täsmentää syksyn Opettajasta valmentajaksi -koulutuksessa saatuja tietoja.

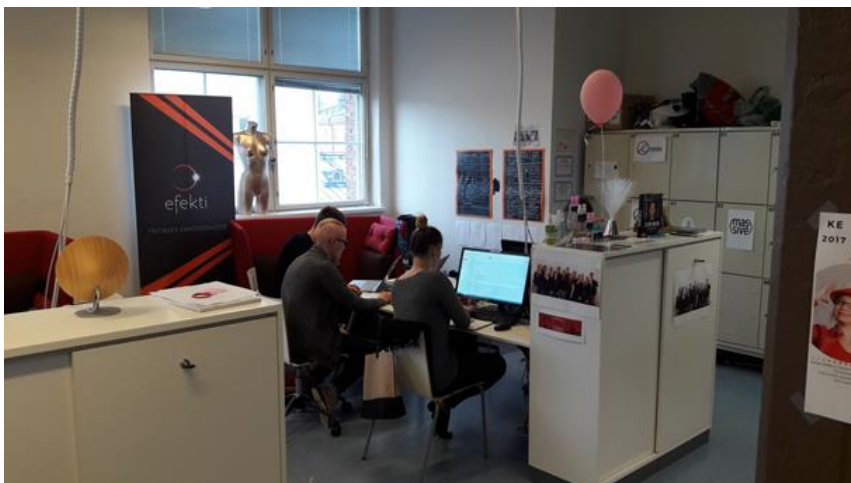
TAMKin näkökulmasta ProAkademia on ollut tuloksekasta toimintaa. Opiskelijoiden valmistuminen on erittäin hyvää ja keskeyttämiä on vähän. Keskeyttäjät kuitenkin jatkavat TAMKin muissa koulutuksissa. Liiketalouden ProAkademia-koulutuksessa on hyvä vetovoima ja siten opiskelija-aines on motivoitunutta ja hyvää. Tällä hetkellä ProAkademiaan osallistuu liiketalouden, tietojenkäsittelyn, matkailun, fysioterapian ja sosionomi-opiskelijoita. Sairaanhoidaja- ja terveydenhoitajakoulutuksissa ollaan luomassa mallia akatemiaopinnoille. Tulevaisuudessa tavoitteena on myös tekniikan alan ProAkademia.

OKM:n mittaritulokset ovat ProAkatemiassa hyvät. Työllistymistä seurataan sekä tiimiyritysten liikevaihtoa ja tiimitavoitteiden toteutumista. Koska toiminta on laadukasta, tutkimuksen hinta ei ole ProAkatemiassa korkeampi kuin TAMKissa yleisesti. Akademia tukee myös TAMKin kv-tavoitteita, koska viimeinen projekti on jokaisella opiskelijalla kansainvälinen. ProAkademia-opiskelijoilla on lähtökohtaisesti jo hyvä kielitaito ja edellytykset kv-toimintaan. Toisaalta vaihto-opiskelijoita ei oteta ProAkademiaan, koska lyhyen aikaa mukana olevat eivät pysty riittävästi sitoutumaan ja paneutumaan tiimien toimintaan. Tiimien toiminnan kannalta ryhmädynamiikka on hyvin tärkeä. Toisaalta vahva alumni-toiminta tukee ProAkatemian toimintaa.

ProAkatemialla on erinomaiset toimitilat, joita voivat myös ulkopuoliset käyttää. Opettajia on riittävästi ja he ovat hyvin sitoutuneita ProAkatemian toimintaan. Valmentajaopettaja toimii kiinteästi tiimensä kanssa. Opiskelijoille on tarjolla myös TAMKin yleiset opiskelija-palvelut, mutta valmentajan kanssa hoituu paljon asioita.

Kuva 5. Opetustila ProAkatemiassa

Kuva 6. Opiskelijatiimin työskentelytila

Kuva 7. Nimilläkin luodaan tunnelmaa

Kuva 8. ProAkatemian aulatila

Opiskelijat pitävät erityisesti siitä, että saavat itse vaikuttaa opintoihinsa. Sitoutuminen ei tapahdu opiskelijoiden mukaan käskystä vaan itse saa asettaa itselle tavoitteet ja haasteet. ProAkatemiassa oppii ajattelemaan isosti ja toteuttamaan unelmia. Tiimioppiminen ja tiimi johtaminen koetaan tulevaisuuden vahvuudeksi. Tiimistä saa hyvää tukea ja apua. Opiskelijoiden mielestä eri tiimit voisivat kyllä tehdä keskenään vielä enemmän yhteistyötä ja siten verkottuminen lisääntyisi ja monipuolistuisi.

Tiimi ottaa laajasti vastuuta mm. kirjapisteiden kertymisestä. Kirjojen lukemista pidettiin erityisen hyvänä asiana. Opintojen myötä opiskelijat oppivat valitsemaan kirjat niin, että ne hyödyttävät projektien edellyttämää sisältöosaamisen hankkimista. Tiimien tulokset ovat olleet hyvät. Jotta tiimit kykenevät tehokkaaseen ja luottamukselliseen toimintaan, on opintojen alkuvaiheeseen panostettava. Tiimiyttämistä, toiminnan suunnittelua ja perehtymistä ei kannata sivuuttaa kevyesti. Oppimissopimuksia käytetään opiskelijoiden etenemisen seurannassa. Sopimusten tekemiseen panostetaan ja ohjaajan kanssa opiskelija käy hyvinkin luottamuksellisen keskustelun. Opiskelijatiimit saavat käyttää ProAkatemian tiloja ja laitteita, mutta tiimit maksavat niistä vuokraa 500 €/kk. Vuokra sisältää myös vahtimestaripalvelut.

Kuva 9. ProAkatemian Team Leadership -polku

Opetussuunnitelma on avoin ja joustava. Opintoihin sisältyy yrittäjyyttä, johtamista, markkinointia, viestintää, itsensä johtamista. Opinnot on teemoitettu. Työjärjestyksessä on viikoittain 8 tuntia etukäteen määriteltäviä tapaamisia. Muutoin opiskelijat suunnittelevat ajan käytön itsenäisesti. Opiskelija kirjaa projektituntinsa tuntikirjanpitoon. Projekti-tunneiksi luetaan vain ne tunnit, jotka tuottavat rahallista tuloa! Opintopisteetkin kertyvät vasta, kun projektista alkaa kertyä kassavirtaa. – YAMK-ryhmässä opiskelevalla tulee olla yritys tai työtehtävät hyvin yrittäjämäisiä.

Opettajat ovat hyvin sitoutuneita ProAkatemian toimintaan. Yhdellä opettajalla on yksi tiimi ohjattavana. Suuri osa valmentajista on suorittanut JAMKin Tiimiakatemian koulutuksen. Valmentajan työssä korostuu prosessin ja tiimin ohjaaminen, ei niinkään oma substanssi-osaaminen. Hyvä valmentaja on saatavilla, mutta hän antaa opiskelijoiden tehdä oppimisen ja sallii myös erehdykset. Valmentajalla on tukenaan myös opiskelijoista muodostuva johtoryhmä. ProAkatemian opettajilla on yhteistoimintaa toimintaa ohjaavat vuosikellot. Opettajan työaika on 1610 tuntia ja se koostuu isommista tehtäväalueista: tiimin ohjaaminen ja muut mahdolliset projektit tms. Valmentajilla ei ole monia ns. tavallisen opettajan tehtäviä kuten opetuksen valmistelut, tentit ja uusintatentit. Näin ollen työaika, resurssit tms. ei ole huolen aiheena eikä siitä keskustella.

Kuva 10. Tyytyväiset kamkilaisten lähdössä ProAkatemiasta

5 Tiedon analysointi

Tammikuussa 2017 toteutettu benchmarking-vierailu oli hyvin hyödyllinen. Vierailu, SeAMKissa ja ProAkatemiassa käydyt keskustelut sekä vierailun jälkeiset tulosten koostamiset tuovat esille monia hyviä käytänteitä, joiden avulla KAMKin toimintaan on mahdollista kehittää. Vuoden 2017 syksystä alkaen otetaan uudet opetussuunnitelmat käyttöön kaikissa koulutuksissa. Tällöin on luotava uudet toimintatavat mm. poikkialaisen toiminnan mahdollistamiseksi ja KAMK 2024 strategian toteuttamiseksi.

Tulevaisuuden korkeakoulun synnyttämiseksi on KAMKissa hyvä etsiä ratkaisuja ja toimintatapoja ainakin seuraaviin:

- Tarvitaan FramiPron tyyppinen toiminta, jossa on mukana yhden lukukauden ajan eri alojen opiskelijoita suorittamassa noin 30 op:n opinnot. Opiskelijoille on lukukauden alussa 1-2 projektiaihetta valmiina (toimeksiantoja korkeakoulun ulkopuolelta, yrityksiltä ja myös KAMKilta). Sen jälkeen opiskelijat /opiskelijatiimit myyvät osaamistaan ja hankkivat yhden tai useamman maksullisen projektin. Tällaisen toiminnan tarve korostuu syksystä 2017 alkaen, koska Tekevä amk-opinnot eivät jatku enää ja koulutukset toteuttavat varsin itsenäisesti omia, ennalta määriteltyjä projekteja. KAMKissa tarvitaan kuitenkin ”työkalu”, jolla voidaan vastata ulkoa tuleviin toimeksiantoihin.
- Opettajuuden kehittäminen kohti valmentavaa, ohjaavaa opetusta. Opettajuuden kolmen ulottuvuuden tarkoituksenmukainen soveltaminen tukee opiskelijan osaamisen kehittymistä. Merkille pantavaa oli sekä SeAMKin että ProAkatemian toiminnassa, että digitaalisuus ei ole korostunut opetuksessa ja oppimisessa. Kummassakin benchmarking-kohteessa toiminnan painotus oli nimenomaan henkilökohtaisessa kohtaamisessa ja läsnäolossa. Toki työelämässä tarvittavat sähköiset työkalut tulee opetella käyttämään.
- Opiskelijoiden ohjauksen kokonaisvaltainen tarkastelu niin, että täsmennetään opinto-ohjauksen, opettajatuutorin, opintojakson/-kokonaisuuden opettajan, moduulivastaavan, harjoittelun ja opinnäytteen koordinaattorin roolia.
- Opiskelijoiden sitouttaminen ja yhteisöllisyyden varmistaminen niin, että opiskelijat ottavat entistä enemmän itse vastuuta oppimisestaan ja opintojen etenemisestä.

- Yrittäjyyden ja NY Start Up -opintojen mahdollistaminen kaikissa koulutuksissa on varmistettava. NY-opintojen jälkeen on opiskelijaosuuskuntien roolia tuotava paremmin esille mahdollisuutena jatkaa aloitettua yritystoimintaa. Kannattanee pohdita myös sitä, tarvitaanko osuuskuntiin vahvempaa ohjausta ja tukea KAMKin henkilöstöltä jatkuvuuden turvaamiseksi.
- Yhteistoimintaa työelämän kanssa on tehostettava. SeAMKin tapa toteuttaa kumppa-nyritystoimintaa näyttää toimivalta. KAMKiin rakennettu tietokanta yritysyhteistyön dokumentoimiseksi ja koordinoimiseksi on saatava käyttöön. Alumnitoiminnan kehittäminen ja nivominen tiiviimmin koulutusten kanssa.
- Kesälukukauden parempi hyödyntäminen

6 Tulosten hyödyntäminen

Eija Heikkinen

Korkeakoulut ovat muutoksessa. Tulevaisuuden työ muuttuu erityisesti teknologisen kehittymisen ja ikääntymisestä johtuvan palvelujen kasvamisen tarpeen vuoksi (Hanhijoki ym. 2016). Ammattikorkeakoulut haluavat jatkossa yhdessä muodostaa Suomen parhaan korkeakoululaitoksen. Se edellyttää saumatonta yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kesken, osaamisen jakamista, työelämäyhteistyötä, tutkimus- kehittämis- ja innovaatio-osaamista (Arene 2015) sekä opiskelijoiden entistä suurempaa vastuunottoa omasta opiskelustaan. Korkeakoulujen on mahdollista jatkossa tuottaa yhteistyössä opetustarjontaa, jakaa erilaista osaamistaan siten, että opiskelijat voivat tehdä omia valintojaan. Opiskelijoiden osaaminen ei silloin rajoitu oman korkeakoulun tarjontaan, vaan tietoa hyödynnetään maailmalta. Opettajan tehtävänä on varmistaa, että opiskelijalla on mahdollisuus tehdä valintoja. (Kilpeläinen 2016.)

KAMK on valinnut profiilikseen älykkäät ratkaisut osaamisen ja kaikki koulutukset tarjoavat mahdollisuuden tuottaa sitä osaamista omilla vahvuusaloillaan. Kajaanin ammattikorkeakoulun toimintaa suunnataan yhden läpileikkaavan profiilin - älykkään ratkaisut - avulla. Kullakin osaamisalueella on vahvuusala, joka tukee profiilia. Kone- ja kaivostekniikan vahvuusalueena ovat tuotantojärjestelmät, joka tarkoittaa tuotannon automaation, robotisaation ja niitä yhdistävän digitalisaation osaamisen kehittämistä. Tietojärjestelmien vahvuusalueena on peli- ja mittaussovellukset. Liiketoiminta ja innovaatiot -osaamisalue keskittyy kansainväliseen liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamis- ja jalostamisosaamiseen. Aktiiviteettimatkailun vahvuusalue on elämykselliset aktiviteetit ja sairaan- ja terveydenhoidossa älykäs kotihoito. (Keränen & Mursula 2016 (toim.))

KAMKin pedagogisessa toimintamallissa ”Älyllä ja ilolla osajaksi” on kuvattu opettajuuden kolme elementtiä opettajasta valmentajaksi, joita toteutetaan KAMKin toiminnassa. Opintojen alussa opettajan rooli on toimia opettajana, jotta opiskelijat saavat käsityksen ammatillisesta tietoperustastaan. Opintojen puolivälissä opettaja toimii opiskelijoiden kanssa ratkottaessa työelämälähtöisiä kysymyksiä, joihin oppiminen sidotaan. Opintojen loppuvaiheessa opettaja toimii taustalla, sparraa ja valmentaa opiskelijoita yhteistyössä työelämän kanssa. Osaamisalueilla on omia käytäntöjä, joiden avulla työelämälähtöisyys toteutuu. Yritysten ja työelämäkumppaneiden luonteesta ja projektitehtävistä johtuen, on

tarpeen toimia joustavasti yhteistyössä työelämään. KAMK tarjoaa kuitenkin kaikille opiskelijoille opintojen alkuvaiheessa projektityökalut, joilla yhteistyötä toteutetaan työelämän suuntaan. (Auno ym. 2016.)

KAMKissa korostuu poikkialainen työskentely. Tavoitteena on rakentaa poikkialaista yhteistyötä Älykkäät ratkaisut -osaamiseksi kaikkiin koulutuksiin. (Heikkinen 2016.) Tämä edellyttää organisoitua toimintamalleja ops-tasolle, jolla mahdollistetaan poikkialainen työskentely. Vastuuta tarvitaan kyseisiä opintojaksoja / moduuleja toteuttavien opettajien toimesta. Koulutustoiminnan poikkialaisessa työryhmässä kartoitetaan ops-tasolla ne opintojaksot koulutuksittain, joissa poikkialaista yhteistyötä tehdään 2017 opetussuunnitelmasta alkaen. Kyseisten moduulien opettajat suunnittelevat yhteistyön käytännön tasolla. Lisäksi yhteistyötä tehdään kaikilla osaamisalueilla mm. Lapin ammattikorkeakoulun kanssa. Osaamista vaihdetaan siten, että tarjoamme Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoille meidän vahvuusalueiden osaamisia ja mahdollistamme omille opiskelijoillemme osallistumista Lapin ammattikorkeakoulun opintoihin, joita emme itse tarjoa.

KAMKissa toteutuu jo poikkialaisesti Nuori yrittäjyys -opinnot (Ny start) valmentavalla otteella. Tätä toimintaa jatketaan edelleen siten, että yrittäjämäinen toiminta ja aito yrittäjyys vahvistuisivat KAMKin opiskelijoilla. KAMKin opiskelijoiden on mahdollista suorittaa liiketoiminnan ja yrittäjyyden opintoja 3–30-opintopistettä koulutuksesta riippuen. Lisäksi KAMKin sisäisellä strategisella rahoituksella ja ESR-hankkeessa älykkäät palvelut yrityksille (käynnistyy 5/2017) edelleen kehitetään opiskelijoiden yrittäjyyspolkua.

KAMKissa jatketaan opettajien koulutusta opettajasta valmentajaksi. Syksyllä 2017 suunnitellaan täydennyskoulutus noin 50 opettajalle syksyllä 2016 toteutuneen koulutuksen pohjalta. Tavoitteena on, että kaikki KAMKissa opettavat osallistuvat koulutukseen lähi vuosien aikana. Jatkossa koulutuksen käyneet opettajat toimivat koulutuksen toteuttajina. KAMKin tavasta toimia koulutuksessa valmentajana synnytetään FramiPro ja ProAkateemia -tyyppinen kokonaisuus, joka nimetään ja lanseerataan vuoden 2018 aikana. On myös tarpeen työstää opiskelijan ja opettajan toimintaan liittyvää ohjeistusta.

KAMKissa opettajuus on muutoksessa, mutta myös johtajuus. Jotta pystymme eteneämään kohti KAMKin strategian mukaista korkeakoulua, edellytetään johtamiseltakin valmentavaa otetta. Valmentavassa johtamisotteessa johtajan tulee luoda työntekijän kanssa yhteinen ymmärrys siitä, mitä halutaan saavuttaa. Tavoitteille asetetaan yhteinen aikataulu, sovitaan seurantapa-laverit, joihin työntekijältä edellytetään valmistautumista. Valmentavaan johtamiseen liittyy halua jakaa osaamista, aitoa läsnäoloa, kunnioitusta, kärsivällisyyttä sekä kuuntelemisen ja kysymisen taitoa. Johtajan tulee antaa rakentavaa

palautetta ja kyetä auttamaan työntekijää saavuttamaan yhdessä asetetut tavoitteet. Valmentavalla otteella työskentelevä johtaja laajentaa työntekijän näkemystä, avaa uusia näkökulmia ja auttaa työntekijää näkemään asioita eritavalla. Valmentava johtaminen vaatii aikaa ja sitoutumista. Virheiden tekemistä sallitaan. (Talous-elämä 2016.) Kun johtaja antautuu valmentavalla otteella työskentelyyn, hän saa yleensä kaksin verroin takaisin.

Tämä BM-raportti julkistetaan henkilöstölle huhtikuun 2017 digi@coffeessa, hyvien käytänteiden jakamistilanteessa, johon osallistuu ammattikorkeakoulun henkilöstöä. BM-toiminnan näkyväksi tekeminen on arvokasta ja kehittämistyöhön osallistetaan koko henkilöstö. Tässä työssä eri osaamisalueiden edustajat kuvaavat tämän hetkisen tilanteen sekä mitä eväitä BM-työ antaa tulevaisuuteen. Jatkossa toimintaa arvioidaan edelleen Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamilla rahoitusmittareilla sekä KAMKin strategisilla mittareilla. Erityisesti toimintamallin muuttamisella halutaan vaikuttaa opiskelijoiden 55 opintopistettä/ vuosi kertymään, tutkintojen saantiin, työllistymiseen, yrittäjinä työskentelyn aloittamiseen sekä myönteiseen opiskelijapalautteeseen koskien opetusta ja ohjausta. Toimintamallin kehittämisen avulla opetushenkilöstö saa mahdollisuuden työskennellä yhä enemmän yritysten kanssa, osaamisen jakaminen mahdollistuu eri aloilla toimivien kanssa ja sitä kautta myös osaaminen vahvistuu. BM-kokemuksen perusteella myös ProAkateemiassa ja Framiproossa työskentelevien henkilöiden työn mielekkyyden kokemukset olivat erinomaiset. Toimivuustutkimuksella voidaan jatkossa arvioida, miten henkilöstön kokemus osaamisesta, esimiestyöstä ja työn kuormittavuudesta muuttuu seuraavina vuosina.

Lähteet:

Arene. 2015. Kohti maailman parasta korkeakoululaitosta. Arenen rakenteellisen kehittämisen työryhmän raportti.

Auno, P., Heikkinen, E., Itkonen, H., Karhu, A., Karjalainen, R-L.; Korkealehto, K., Määttä, A., Rajander, T., Ravelin, T., Ruotsalainen, M., Takala, K. (2016). Pedagoginen toimintamalli 2016: älyllä ja ilolla osaajaksi. Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy. Julkaisusarja B.

Hanhijoki, I., Honkasalo, R., Nyyssölä, R., Savioja, H., Taipale-Lehto U., Vepsäläinen J. & Antti-la, J. 2016. Ennakoinnin koontikatsaus. Osaamis – ja koulutustarpeiden ennakointituloksia. Raportit ja selvitykset 2016:8. Opetushallitus.

Heikkinen, E. Oppimista verkossa ja verkostoissa. 2016. Julkaisussa Ahoniemi, P., Haverinen, T., Heikkinen, E., Kemppainen, J., Keränen, M., Kilpeläinen, T., Kähkönen, J., Malinen, P., Manninen, V., Meriläinen, A., Mäkinen, M., Nikkanen, K., Ottavainen-Nurkkala, K., Ponnikas, J., Räisänen, A., Sievänen, T., Siipola, H., Takala, K. (Toim. Keränen, M., Mursula, T). Teemme nyt, eikä myöhemmin: KAMK '24 strategia – Suomen älykkäin ammattikorkeakoulu., Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy.

Keränen, M., Mursula, T. (Toim.). 2016. Julkaisussa Ahoniemi, P., Haverinen, T., Heikkinen, E., Kemppainen, J., Keränen, M., Kilpeläinen, T., Kähkönen, J., Malinen, P., Manninen, V., Meriläinen, A., Mäkinen, M., Nikkanen, K., Ottavainen-Nurkkala, K., Ponnikas, J., Räisänen, A., Sievänen, T., Siipola, H., Takala, K. Teemme nyt, eikä myöhemmin: KAMK '24 strategia – Suomen älykkäin ammattikorkeakoulu., Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy.

Kilpeläinen, T. Korkeakoulutus digitaalisen murroksen jälkeen. 2016. Julkaisussa Ahoniemi, P., Haverinen, T., Heikkinen, E., Kemppainen, J., Keränen, M., Kilpeläinen, T., Kähkönen, J., Malinen, P., Manninen, V., Meriläinen, A., Mäkinen, M., Nikkanen, K., Ottavainen-Nurkkala, K., Ponnikas, J., Räisänen, A., Sievänen, T., Siipola, H., Takala, K. (Toim. Keränen, M., Mursula, T). Teemme nyt, eikä myöhemmin: KAMK '24 strategia – Suomen älykkäin ammattikorkeakoulu., Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy.

Talouselämä 2016. Nyt se on tutkittu: Tämä suojaa työuupumukselta - "Tulisi korostaa suomalaisessa työelämässä huomattavasti enemmän". 8.11. 2016.

7 Prosessin arviointi

Benchmarking-prosessi toteutettiin osana Innova Pro -hanketta. Hankkeen aikana KAMKissa kehitetyt tiimiopettajuuden, työn opinnollistamisen ja työelämäyhteistyön kokemukset, hankkeeseen osallistuvien opettajien tapaamiset ja koulutukset, osoittivat, että opetuksen kehittämisessä ollaan oikealla tiellä. Erityisesti opettajasta valmentajaksi -koulutus herätti osallistuneissa opettajissa halun jatkaa kehittämistyötä. Koulutukseen osallistuneet opettajat jakoivat saamiaan kokemuksia ja ajatuksia myös muille opettajille omilla osaamisalueillaan, mikä lisäsi kiinnostuneiden määrää.

Lähtökohta siis benchmarking-prosessille oli hyvä. Hankkeemme avulla pystyimme lisäksi kohdentamaan resurssia hankkeessa mukana olleille opettajille. Alun pitäen tavoitteena oli tehdä tutustumismatka Seinäjoen ammattikorkeakoulun eri toimintoihin ja ProAkatemian toimintaan. Vierailuja valmisteltiin yhdessä osallistuvien henkilöiden kanssa. Perehdyimme kummankin kohdekorkeakoulun nettisivustoihin ja kävimme niiden pohjalta alustavan keskustelun sekä sovimme työnjaosta matkan aikana. Kaikki osallistuvat opettajat olivat hyvin sitoutuneita ja motivoituneita benchmarkingiin ja sitä kautta KAMKin opetuksen kehittämiseen.

Vierailukohteisiin olimme lähettäneet viikkoa ennen listaa aiheista, joista halusimme keskustella. Näin ollen isäntäkorkeakoulun henkilöstöllä oli mahdollisuus valmistautua vierailuumme ja keskusteluihin. Kummassakin vierailukohteessa oli valmistauduttu hyvin tuloomme. Seinäjoella, jossa tutustumiskohteita oli useampia, päivän tapaamisiin osallistui useita henkilöitä. Näin saimme tietoa ja kokemuksia niiltä henkilöiltä, jotka olivat osallisina aidosti niissä toiminnoissa, joista olimme kiinnostuneita. Seinäjoella tapasimme vararehtori Elina Varamäen, palvelupäällikkö Sirkku Uusimäen, yrityspalvelupäällikkö Helena Hannun, elintarvike- ja maatalousalan opettaja Jussi-Matti Kallion ja tekniikan alan yliopettajan Hannu Reinilän. Vierilumme moderaattorina toimi Jenny Janhunen. ProAkateмиassa meillä oli emäntänä ja isäntänä akatemian avainhenkilöt, koulutuspäällikkö Veijo Hämäläinen ja valmentaja Liisa Heinonen. Erityisen hyödyllistä oli päästä seuraamaan pajaistuntoja sekä keskustella opiskelijoiden kanssa sekä tutustua toimiviin ProAkatemian tiloihin. Oppimisympäristöllä on iso vaikutus opiskelijoiden toiminnassa.

Toteutettu benchmarking-prosessi oli mielestäni onnistunut. Jotta prosessilla on vaikuttavuutta KAMKin toiminnalle, on jatkotoimet hyvä käynnistää viimeistään syksyllä 2017.

SeAMK:ille lähetetyt etukäteiskysymykset

Tavoitteet, lähtökohdat:

- Mikä oli lähtökohta ja tavoitteet FramiPro-toiminnalle?
- Mikä oli lähtökohta ja tavoitteet tekniikan alan projektipajatoiminnan kehittämiseksi?
- Miten kumppaniyrittöystoiminta on täyttänyt asetetut tavoitteet
- Miten on toteutunut yritysten nivoutuminen eri alojen opetukseen pitkäjänteisesti?

Korkeakoulun näkökulma:

- Miten FramiPro, projektipaja ja kumppaniyrittöystoiminta ovat vaikuttaneet amkin vetovoimaan ja oppimistuloksiin?
- Miten em. toiminnot on huomioitu rahoituksen ja resurssien kohdentamisessa? Onko olemassa minimiäärää mukaan tuleville opiskelijoille?
- Millaisia tukitoimintoja on kehitetty FramiPro/Projektipajatoiminnalle/kumppaniyrittöystoiminnalle (tilat, laitteet, henkilöstö)?
- Miten FramiPro, projektipajatoiminta ja kumppaniyrittöystoiminta ovat lisänneet/muuttaneet kansainvälistä yhteistyötä (opiskelijat, henkilöstö)?
- Miten korkeakoulun TKI-toiminta on muuttunut näiden toimintojen myötä?
- Miten koulutusvienti on organisoitu? Mitä vaikutusta koulutusviennillä on ollut korkeakoulun tuloksiin ja opiskelijoihin sekä henkilöstöön?

Opiskelijanäkökulma

- Miten FramiPro soveltuu erilaisille osaamisalueille ja koulutuksiin?
- Miten varmistetaan opiskelijan eteneminen ja opintojen suorittaminen?
- Miten FramiPro on vaikuttanut opiskelijoiden perustamien yritysten määrää?

- Miten projektipajatoiminta on muuttanut opiskelijoiden valmistumista ja sijoittumista työelämään tai perustamaan omia yrityksiä?
- Millaista valmennusta/ohjausta uudenlaiset oppimismenetelmät ovat tuoneet opiskelijoille?
- Miten opiskelijat dokumentoivat oman osaamisensa kehittymisen?

Opettajanäkökulma

- Miten opettajan osaaminen on varmistettu uusissa oppimisympäristöissä ja työta-voissa?
- Miten mukana olevien opettajien työnkuva on muuttunut verrattuna muihin opetta-jiin?
- Miten varmistetaan, että opettajilla on riittävästi aikaa ohjata opiskelijoita?
- Korostuuko opettajan substanssiosaaminen vai tiimivalmentajuus FramiPros-sa/projektipajassa?
- Miten arviointimenetelmät ovat muuttuneet uusissa toimintatavoissa?

ProAkatemialle lähetetyt etukäteiskysymykset

Tavoitteet ja lähtökohdat

- Miksi TAMkissa aloitettiin ProAkademia-toiminta?
- Millaiset tavoitteet asetettiin toiminnalle?
- Ovatko tavoitteet muuttuneet matkan varrella?

Korkeakoulunäkökulma

- Liiketaloudessa koulutus on vetovoimainen mutta onko vaikuttanut muiden koulutusten vetovoimaan? Poikkeavatko valintakriteerit muiden koulutusten kriteereistä? Millä kriteereillä muista kuin liiketalouden koulutuksesta valitaan opiskelijat?
- Miten ProAkademia-toiminta soveltuu kaikkiin TAMKin koulutuksiin? Halutaanko toimintaa laajentaa?
- Miten ProAkademia on vaikuttanut TAMKin muihin mittareihin (määrällisiin ja laadullisiin)?
- Miten ProAkatemian rahoitus ja resurssien kohdentaminen on suunniteltu ja perusteltu (opetus akatemaissa, muu opetus, opinnäytteiden ohjaus)?
- Onko ProAkatemiassa tarpeen olla erillinen opo vai vastaako tiimivalmentaja kaikesta opiskelijannoituksesta?
- Miten ProAkatemiatoiminta on vaikuttanut korkeakoulun kansainväliseen toimintaan?
- Miten varmistetaan tutkintojen kompetenssien täytyminen? Onko määritelty joitakin tutkintojen kannalta keskeisiä osaamistavoitteita, joista ei voi tinkiä (lakisääteiset vaatimukset tms.)?
- Miten ProAkademia vastaa YAMK-tutkintotavoitteisiin?

- Miten varmistetaan, että yhteistoiminta yritysten kanssa on sujuvaa ja tuloksekasta eikä yrityksiä liikaa rasiteta? Miten yrityskontaktit dokumentoidaan ja koordinoitetaan?
- Millaisia tukitoimintoja (tilat, laitteet) on luotu?

Opiskelijanäkökulma

- Miten opiskelijoiden ohjaus ja perehdytys ProAkatemiaan tapahtuu?
- Millaisia motivointimenetelmiä käytetään?
- Miten toimitaan, jos opiskelija ei pysty/halua jatkaa akatemiaopintoja?
- Miten oppimistulokset ja sijoittuminen työelämään/yrittäjäksi ovat muuttuneet valmistumisen jälkeen

Opettajanäkökulma

- Miten opettajien osaaminen on varmistettu?
- Miten opettajan työkokonaisuus muodostuu? Miten varmistetaan, että erilaiset tehtävät on mahdollista tehdä laadukkaasti ja suunnitellussa aikataulussa?
- Millainen on opettajan rooli/profiili akatemiassa (tiimivalmentaja, substanssi-osaaja, opintojen ohjaaja)

BM-matka Seinäjoen AMK ja ProAkademia Tampere 29. - 31.1.2017

Sunnuntai 29.1.2017

klo 15.00 Lähtö Kainuun Tilausliikenteen bussilla Taito 1:n pihalta.
Majoittuminen Cumulus Hotelli Seinäjoki (Kauppakatu 10).

Maanantai 30.1.2017

klo 8.45 Lähtö hotellilta bussilla Seinäjoen AMKille
klo 9.00 Kokoontuminen Kampusranta 11, Frami F-rakennus aula
F412 Aamukahvit, Tervetuloa
TKI-toiminta/Elina Varamäki, vararehtori, tutkimus- ja innovaatiojohtaja
klo 10.00 F604 FramiPro-opiskelu monialaisesti/Jenny Janhunen, FramiPro-koordinaattori, matkailun lehtori
klo 11.00 7.taivas Yritystalli / Helena Hannu, yrityspalvelupäällikkö
Harjoitteluraportointi mobiilisti / Jussi-Matti Kallio, asiantuntija
klo 12.00 Lounas (Juvenes Ravintola Komia, Frami B)
klo 13.00 A310.7 Digital Factory, Projektipaja, IoT-laboratorio ja Cave /
Hannu Reinilä, yliopettaja tekniikka
klo 14.30 Lähtö Tampereelle
Majoittuminen Scandic Tampere Station -hotelliin (Rata-pihankatu 37)
Yhteinen illallinen (sovitaan paikka)

Tiistai 31.1.2017

klo 8.45 Lähtö ProAkademiaan, osoite Finlaysoninkuja 21B, 5.krs
klo 9.00 Keskustelu koulutuspäällikkö, ”rehtori” Veijo Hämäläinen ja valmentajia
Tutustuminen tiloihin
Lounas
Pienryhmissä tutustuminen pajatilanteisiin
Pajojen jälkeen lähtö kotiin